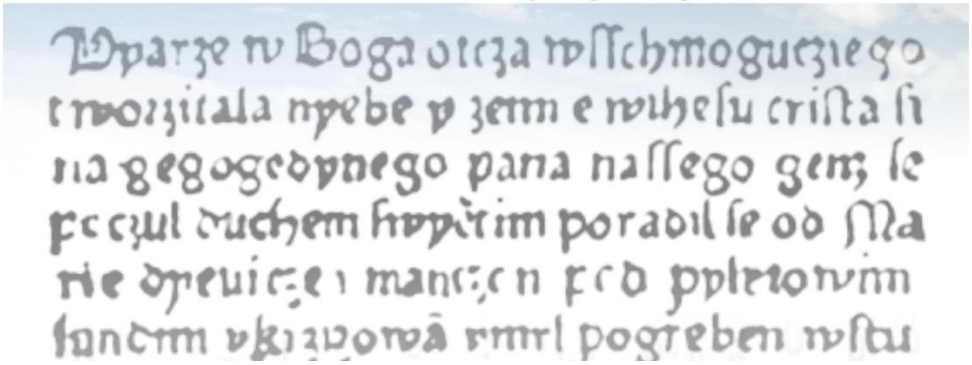
Patronat honorowy

JE Ksiądz Arcybiskup Józef Kupny, Metropolita Wrocławski we Wrocławiu

JM Profesor Robert Olkiewicz, Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego

Od Kaspra Elyana do cyberprzestrzeni

550-lecie druku w języku polskim

PROGRAM

Obrady w pierwszym i drugim dniu

BUWr: Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, ul. Fryderyka Joliot-Curie 12, 50-383 Wrocław

Obrady w trzecim dniu

PWT: Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, pl. Katedralny 1, 50-328 Wrocław

Zwiedzanie

Muzeum Archidiecezjalne we Wrocławiu, Plac Katedralny 16, 50-329 Wrocław

Zakład Narodowy im. Ossolińskich, ul. Szewska 37, 50-139 Wrocław

Organizatorzy

Instytucje wspierające

Media

https://phc.uni.wroc.pl/elyan550/

DZIEŃ 1: 26 XI 2025 (ŚRODA), BUWr

8.45–9.15 Rejestracja gości

9.20–9.50 Uroczyste otwarcie konferencji i powitanie gości
Adam Pawłowski (UWr), *O mediach, ciągłości i wspólnocie*

9.50–10.00 Odczytanie druków Elyana w wersji zbliżonej do oryginału (Jan Miodek)

Sesja 1/1: Kasper Elyan, statuta synodalia, jubileusze elyanowskie – moderator: prof. Adam Pawłowski

10.00–10.15 **Rajmund Pietkiewicz (PWT),** *Co nam mówią zachowane egzemplarze „Synodalia Statuta Episcoporum Wratislaviensium"?*

10.15–10.30 **Diana Codogni-Łańcucka (BUWr),** *Kaspar Elyan. Drukarz – dorobek – dziedzictwo*

10.30–10.45 **Adam Żurek,** *Typografia trzech pierwszych wydań (1475, 1512, 1585) statutów synodalnych diecezji wrocławskiej na tle porównawczym*

10.45–11.00 **Bożena Koredczuk (UWr),** *Obchody 500-lecia polskiego słowa drukowanego na Śląsku w 1975 roku – organizacja, przebieg, ustalenia badawcze*

Sesja 1/2: historia kościoła, synody – moderator: ks. dr hab. Rajmund Pietkiewicz, prof. PWT

11.05–11.20 **Natan Korsak-Kędzierski (PWT),** *Synody biskupa Konrada IV Starszego i ich znaczenie w Kościele śląskim XV wieku?*

11.20–11.35 **Stanisław Jujeczka (UWr),** *Synody wrocławskie późnego średniowiecza i ich ustawodawstwo na tle prawa kanonicznego powszechnego i prowincjonalnego*

11.35–11.50 **Dariusz Kuźmina (UW),** *Jezuickie Archiwum Cyfrowe jako źródło do badań historii jezuitów w Polsce*

11.50–12.05 **Henryk Gerlic (Parafia Trójcy św. w Bogacicy),** *Obraz śląskiego duchownego diecezjalnego w drugiej połowie XV wieku*

12.05–12.20 **Krzysztof Bekieszczuk (Pontificio Ateneo Sant'Anselmo, UWr),** *Między ideałem a praktyką: obraz duchowieństwa diecezji wrocławskiej w świetle statutów synodalnych bp. Konrada*

12.20–12.35 **dyskusja / sesja plakatowa**

12.40–13.50 **obiad**

Sesja 2: historia druku, typografia, druki religijne, reprinty – moderator: prof. Bożena Koredczuk

14.00–14.15 **Małgorzata Łazicka (BUW),** *Ilustracje drzeworytnicze o treści religijnej z wrocławskiej oficyny Crispina Scharffenberga*

14.15–14.30 **Anna Wieluńska (ASP Warszawa),** *Hieronimus. Krój pisma do transliteracji staropolszczyzny*

14.30–14.45 **Agata Kwaśnicka-Janowicz, Magdalena Komorowska (UJ),** *„Napotrzebniejsze i napożyteczniejsze" – cyfrowa edycja wybranych polskich przekładów psalmów XV–XVII wieku jako narzędzie dydaktyczne i badawcze*

14.45–15.00 **Antoine Haaker (BUWr),** *Piotr Kirstenius i początki druku arabskiego we Wrocławiu*

15.00–15.15 **Lidia Nowak (UJ),** *Między drukiem okolicznościowym a publikacją naukową – „quaestiones" wśród krakowskich druków uniwersyteckich XVII wieku*

15.15–15.30 **Małgorzata Dawidziak-Kładoczna (UWr),** *Wpływ druku na standaryzację wzorca gatunkowego osiemnastowiecznych diariuszy sejmowych*

15.30–15.45 **Aneta Firlej-Buzon (UWr),** *Reprinty i wznowienia renesansowych utworów religijnych w XIX wieku*

15.45–16.00 *Koło Miłośników Historii Języka Polskiego (UAM), Modlitwy „polskie" w Statutach Elyana. Na styku języków*

16.00–16.30 **przerwa kawowa z dyskusją**

16.30 **wydarzenia towarzyszące**

18.30 **uroczysta kolacja w restauracji „Rajskie Ogrody", Ostrów Tumski**

DZIEŃ 2: 27 XI 2025 (CZWARTEK), BUWr

Sesja 3: język i religia – moderator: dr hab. Małgorzata Dawidziak-Kładoczna

9.15–9.30 **Wojciech Mrozowicz (UWr),** *Od Księgi Henrykowskiej do druku Kaspra Elyana. O roli Śląska w dziejach języka polskiego w średniowieczu*

9.30–9.45 **Olga Ziółkowska (UAM),** *Trzy razy „Wierzę..." – językowe porównanie XV-wiecznego symbolu wiary z druku Elyana oraz rkps BJ 1297 i rkps BN 3022IV*

9.45–10.00 **Magdalena Klapper (IJP PAN, Kraków),** *Na marginesie druku. „Catholicon, Vocabularius Ex quo" i „Breviloquus" w warsztacie staropolskich leksykografów*

10.00–10.15 **Maria Juda (UMCS),** *Ku standaryzacji pisma i ortografii języka polskiego w XVI wieku. Od Stanisława Zaborowskiego do Jana Januszowskiego*

10.15–10.30 **Monika Pająk (Śl. U.Med.),** *Wpływ pisma i druku na procesy ujednolicenia języka*

10.30–10.45 **Artur Zudzin-Wiśniewski (UW),** *Dziedzictwo drukarskie. O konsekwencjach ortografii dla języka mówionego*

10.45–11.15 **przerwa kawowa**

11.15–11.30 **Dominik Ostrowski (PWT),** *Koegzystencja łaciny i języków narodowych w życiu liturgicznym i pobożności ludowej w historii Śląska*

11.30–11.45 **Paulina Nicko-Stępień (BUWr),** *Nowy Testament w tłumaczeniu ks. Jakuba Wujka z 1593 roku na tle innych tłumaczeń biblijnych doby Renesansu*

11.45–12.00 **Jolanta Klimek-Grądzka (KUL),** *Polszczyzna samowyuczona - przypadek Georga Heinricha von Assiga (1669-1736)*

12.00–12.15 **Lidia Lewicka (USz),** *Losy wyrazów z zakresu bibliotekoznawstwa w dziejach polszczyzny (na przykładzie wybranych haseł odnotowanych w słownikach języka polskiego)*

12.15–12.30 **Łukasz Krzyszczuk (BUWr),** *Krokodyl nilowy w XVIII-wiecznych słownikach hebrajsko-łacińskich Starego Testamentu*

12.30–12.45 **dyskusja**

12.45–13.45 **obiad**

14.00–15.30 *Debata o początkach polszczyzny,*
prof. Stanisław Dubisz, prof. Tomasz Mika, prof. Jan Miodek, dr hab. Wojciech Mrozowicz, prof. UWr,
moderatorzy: prof. Maciej Eder, prof. Adam Pawłowski

14.00–18.30 **wydarzenia towarzyszące**

DZIEŃ 3: 28 XI 2025 (PIĄTEK), PWT

Sesja 4/1: liturgia, modlitwy – moderator: ks. dr hab. Dominik Ostrowski, prof. PWT

9.00–9.15 **Stanisław Araszczuk (PWT),** *Dzieje tekstu polskiej wersji modlitwy „Ojcze nasz" na podstawie agend i rytuałów wrocławskich. Próba liturgiczno-historycznej analizy*

9.15–9.30 **Anna Kochan (UWr),** *Najstarsze polskie modlitwy w drukach Caspara Elyana. Komentarze*

9.30–9.45 **Adam Pawłowski (UWr), Mariusz Leńczuk (IJP PAN, Kraków), Tomasz Walkowiak (PWr),** *Modlitwa „Ojcze nasz" od średniowiecza do współczesności - stałość treści, zmienność formy*

9.45–10.00 **Adam Poznański (BUWr),** *Piętnastowieczne rękopiśmienne modlitewniki w języku niemieckim w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu*

10.00–10.15 **dyskusja**

10.15–10.30 **przerwa kawowa**

Sesja 4/2: historia Śląska i Wrocławia – moderator: ks. prof. Mieczysław Kogut

10.30–10.45 **Jarosław Szymański (UWr),** *Wydawcy śląskich ordynacji miejskich i krajowych w okresie habsburskim*

10.45–11.00 **Anna Burzyńska-Kamieniecka (UWr),** *Z dziejów nauczania języka polskiego w dawnym Wrocławiu w świetle "Elementárza Szkoły Wrocławskiey Polskiey"*

11.00–11.15 **Lucyna Biały (BUWr),** *Polska książka, śląscy autorzy (ze zbiorów Oddziału Starych Druków BUWr)*

11.15–11.30 **Monika Paś (Muzeum Narodowe w Krakowie),** *„Gra pytań z geografi powszechnéy" w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie*

11.30–11.45 **Katarzyna Jamrozik (UWr),** *Jednodniówki w służbie pamięci i tradycji drukarskiej Śląska – na przykładzie upamiętnienia powstań śląskich i plebiscytu*

11.45–12.00 **Jakub Maciej Łubocki (Muzeum Narodowe we Wrocławiu),** *Wrocławskie obchody rocznic początku drukarstwa (na świecie, na Śląsku i we Wrocławiu)*

12.00–12.15 **dyskusja, podsumowanie i zakończenie konferencji**